

Seegi hoone on ehitatud elamuks. Koolimajaks ehitati ümber 1870. aastail. Koos uue koolijuhataja Juhan Kunderiga kolis 1876. aastal veel remondijärgus majja Rakvere elementaarkool.

Juhan Kunder pidas seal kooli 10 aastat. 1905—1906 oli koolijuhatajaks kirjanik Ernst Peterson-Särgava.

Algkool sai hoonet kasutada 1912. aastani. Siis avati seal Rakvere esimene gümnaasium. Algul mees-, siis ühisgümnaasium töötas Pikk tn. 29 kuni uue koolimaja valmimiseni 1938. aastal. 26 aasta jooksul käis sellestki majast läbi palju nimekaid inimesi.

Meesgümnaasiumi esimeseks eestlasest direktoriks (1918—1919) oli matemaatik Villem Nano, seejärel kolme aasta vältel geoloog Artur Luha, hilisem akadeemik. Luhale järgnes keeleteadlane Kaarel Leetberg.

Õpetajatest teeme juttu ainult nendest, kellest seni vähem räägitud.

Esimene eesti soost õpetaja venekeelses kroonugümnaasiumis oli Kaasani kunstikooli haridusega Karl Schnell (Merilaid), kes suunas nii mõnegi andeka noore kunstiõpingute teele. Lühemat aega õpetas joonistamist veel praegu Rootsis elav kunstnik Eduard Ole, laulmist helilooja Cyrillus Kreek, kodanikuteadust riigitegelane ja ajakirjanik Ado Anderkopp. Viimane oli vabariigi sõja-, sise- ja kohtuminister, 1921.—1925. aastani Eesti delegatsiooni liige Rahvasteliidu täiskogu koosolekuil Genfis. Võõrkeeleteadlaste Elmar Kikas koostas ja andis 1921. aastal välja «Ladina keele õpperaamatu keskkoolile», samuti Caesari, Ovidiuse, Cicero ja Horatiuse teoste kooliväljaanded.

Aastail 1926—1937 õpetas ühisgümnaasiumis joonistamist Peterburi Kunstide Akadeemia kasvandik Arnold Vihvelin, kes tegutses samal ajal ka viljaka loometöoga. Tema maal «Jakob Liiv» ehib tänaseni Rakvere Teatri fuajeed. Pärast sõda oli Arnold

Vihvelin sunnitud end varjama. Rakverre toodi ta põrm 1962. a. ja sängitati linnakalmistule.

Kultuuri ja teaduse vallas tunnustuks saanud õpilasi võime leida koolide igast lennust.

Juba kroonu meesgümnaasiumi 1. lend 1918. aastal andis mitmeid teadlasi, kõrgkoolide õppejõude. Tartu Ülikoolis töötasid keemik Ants Laur ja majandusteadlane Eldor Fählmann, Tallinna Tehnikainstituudis (Polütehnilises Instituudis) füüsik Albrecht Altma. 1920. aastal lisandusid neile matemaatikud, mitme õpiku koostaja Elmar Etverk ja Arnold Vihman, 1921. aastal sai küpsustunnistuse kirjandusteadlane Mart Lepik. Palju andis eesti kultuurilukku 1922. aasta lend. Nime tagem sellest vaid geoloogi, akadeemik Karl Orvikut, arhitekt Alar Kotlit, ajakirjanikke Arved Palgit ja Karl Raklest («Virulase» toimetajad) ning Elmar Lehtmetša («Virumaa Teataja» toimetaja).

Järgmistel aastatel lõpetasid muusikateadlane Karl Leichter ja kunstnik-kirjamees Romulus Tiitus. Esimesed gümnaasiumiaastad möödusid Pikk tn. 29 majas kirjanik-žurnalist Evald Tammlaanel, kunstnikel Richard Uutmal ja Hando Mugastol.

Ühisgümnaasiumi lõpetas 1929. a. kirjandusteadlane Aino Undla-Põldmäe, 1932. aastal kunstnik Roman Treumann, otse lõpetamise eel oli sunnitud lahkuma Osvald Tooming, kes lõpetas kooli Tapal.

1937. aastal sai Ühisgümnaasiumi lõputunnistuse Salatselt pärit Otto Aleksander Webermann. Tema koolitee viis pärast Tartut Saksamaale. 1951. aastal omandas ta Göttingeni Ülikoolis doktorikraadi ja tegutses samas aastaid eesti keele lektorina, seejärel dotsendina läänemeresoome filoloogia alal.

Kui gümnaasium Pikast tänavast ära kolis, sai ruumid endale vastavatud kaubanduskeskkool. Majanduskallakuga koolid töötasid seal ka pärast sõda. Nende koolide tublide kasvandike üleslugemine ei mahu tänase artikli raamesse.

Odette KIRSS

